

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет

Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник декана з науково-педагогічної та
навчальної роботи
Історичний факультет
Тарас ПШЕНИЧНИЙ
« 21 » грудня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Нова історія Сходу в особах

для студентів

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальність **032 Історія та археологія**
освітній рівень **магістерський (другий)**
освітня програма **Археологія**
вид дисципліни **факультетський перелік дисциплін вільного вибору**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Люлька Віталій Анатолійович, доктор філософії з історії та археології, асистент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. «21» 12 2022 р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ («__») «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Люлька Віталій Анатолійович, доктор філософії з історії та археології, асистент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

 Олег МАШЕВСЬКИЙ

Протокол № 12 від «26» травня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» серпня 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії Наталія ТЕРЕС

ВСТУП

1. Мета дисципліни – сформувати у студентів системну уяву про визначних персоналій, діяльність яких приходилась на нову добу в країнах Азії та Африки, що має сприяти глибшому розумінню внутрішньо- і зовнішньополітичних процесів, пов'язаних зі Сходом.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* головні історичні постаті та основні події, пов'язані з новою історією Сходу.
2. *Вміти аналізувати* ідеї та вчинки найвідоміших ідеологів та політичних діячів нової історії Сходу.
3. *Володіти поглибленими навичками* роботи з навчальною літературою.

3. Анотація навчальної дисципліни: характеристика загального становища особи та особистості на Сході. Вивчення біографій визначних особистостей, що вплинули на історію людства в нову добу (Абдулхамід II, Мухаммад Алі, Мухаммад ібн ас-Сауд, Надір-шах, Шах Джахан I, Коджон, Ціси, Муцухіто). Висвітлення ролі європейської колонізації Сходу в нову добу, та роль східних правителів у цьому процесі. Визначення місця й ролі країн Азії та Африки в системі міжнародних відносин й світовій політиці нового часу. Окреслення історичного контексту формування спротиву східних країн колонізації, та роль особистості в цьому процесі.

4. Завдання (навчальні цілі): полягають у формуванні у студентів цілісної уяви про роль особи на Сході у нову добу. У разі вивчення дисципліни студент повинен системно й неупереджено оцінювати головні напрямки політичної думки на Сході; всебічно аналізувати явища та події в житті країн Азії та Африки, набути практичних навичок із використання літератури та джерел під час дослідження видатних осіб на Сході.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати</i> погляд сучасної історіографії на роль особи на Сході в новий час.	<i>Лекція</i>	<i>Контрольна робота 1</i> <i>(тест)</i>	15%
1.2	<i>Знати</i> обставини виникнення найбільших монархій Сходу в новий час та біографії найвідоміших монархів.	<i>Лекція</i>	<i>Контрольна робота 2</i> <i>(тест)</i>	20%
1.3	<i>Знати</i> політичний шлях та обставини за яких проходила європейська колонізація в новий час, та роль правителів найбільших держав Сходу у протидії цьому процесу.	<i>Семинар</i>	<i>Усне опитування</i>	15%
1.4	<i>Знати</i> особливості політичної культури й психології окремих народів Сходу.	<i>Семинар</i>	<i>Усне опитування</i>	10%

2.1	Вміти аналізувати діяльність провідних діячів Близького Сходу у новий період.	Самостійна робота	Есе	10%
2.2	Вміти аналізувати діяльність провідних діячів Далекого Сходу у новий період.	Самостійна робота	Есе	10%
2.3	Вміти визначити ресурси (людські, природні, матеріальні, технічні, інтелектуальні, фінансові та ін.), що обумовили розвиток окремого народу Сходу в певний історичний період.	Лекція, семінар	Залік	10%
2.4	Вміти порівняти внесок визначних особистостей на світоглядні й ідеологічні засади розвитку народів та країн Сходу у нову добу.	Лекція, семінар	Залік	10%

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота 1, (тест): РН 1.1 – 15 балів/9 балів*.

Контрольна робота 2 (тест): РН 1.2 – 20 балів/12 балів.

2. Семінарські заняття 1: РН 1.3 – 15/9 балів.

Семінарські заняття 2: РН 1.4 – 10/6 балів.

2. Самостійна робота 1: РН 2.1 – 10 балів/6 балів.

Самостійна робота 2: РН 2.2 – 10 балів/6 балів.

* Максимальний бал / пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – залік;

- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 20 балів;

- Оцінюються такі результати навчання студента як вміти визначити ресурси (людські, природні, матеріальні, технічні, інтелектуальні, фінансові та ін.), що обумовили розвиток окремого народу Сходу в певний історичний період; Вміти порівняти внесок визначних особистостей на світоглядні й ідеологічні засади розвитку народів та країн Сходу у нову добу;

- форма проведення заліку – письмова, види завдань – завдання, у вигляді тестування;

- мінімальний пороговий рівень залікової оцінки, за якої залік вважається складеним –

12 балів.

Необхідна умова допуску до заліку: студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав менше, ніж 40 балів (критично-розрахунковий мінімум). **Рекомендований мінімум** допуску до заліку **48 балів.**

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінарів (усне опитування); бали, отримані під час модульного контролю (за виконання тестових завдань); бали, отримані за виконання есе).

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-5, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 6-9.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, есе) і підсумкове оцінювання (залік).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання 80 балів; підсумкове оцінювання (залік) – 20 балів).

<i>Змістовий модуль 1</i> <i>Роль особи в історії Близького Сходу</i>			<i>Змістовий модуль 2</i> <i>Роль особи в історії Середнього й Далекого Сходу</i>			<i>Залік</i>
40 заліковий бал (максимум)			40 залікових балів (максимум)			
<i>Семінар</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Семінар</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Модульний контроль</i>	
15 (максимум)	10 (максимум)	15 (максимум)	10 (максимум)	10 (максимум)	20 (максимум)	

Упродовж семестру оцінюється робота студента **під час кожного семінару** (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість досягти від 0 до 5 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 1 бал;
- логіка викладення 1 бал;
- використання додаткової літератури 1 бал;
- використання основної літератури 1 бал;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 1 бал.

Есе студент подає викладачеві на останньому семінарі кожного Змістового модулю, зокрема Есе 1 (середина жовтня) і Есе 2 (остання декада листопада). Критеріями оцінки самостійної роботи студента є:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 10-9 балів;
- тема розкрита неповно 8-6 балів;
- есе суто компілятивного рівня 5-4 бали;
- розкритий лише окремий аспект 3-1 бал.
- есе не зараховано 0 балів.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **контрольні роботи** у формі тестування, зокрема Контрольна робота 1 (середина жовтня) і Контрольна робота 2 (остання декада листопада). Завдання з тестування 1 містить 15 запитань. Завдання з тестування 2 містить 20 запитань. Правильна відповідь на кожне із запитань оцінюється в 1 бал.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (п. 7) від 31 серпня 2018 року.

Підсумковий контроль (залік) проводиться у формі тестування. Завдання з тестування містить 10 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється **в 2 бали**.

Умовою допуску до заліку є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до заліку – **48 балів**.

Умовою отримання студентом позитивної підсумкової оцінки є досягнення ним не менше 60% від загальної кількості балів, які можливо досягти на заліку (не менше 12 із 20).

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Підсумкова оцінка
Критично-розрахунковий мінімум	20	20	20	60
Рекомендований мінімум	24	24	12	60
Максимум	40	40	20	100

Студент, який під час семестрового оцінювання набрав 60 балів, за погодженням із викладачем має право не виконувати залікову роботу. У випадку, коли студент має бажання збільшити кількість балів, він має успішно виконати залікову роботу. Студенти, які протягом семестру набрали менше 60 балів, обов'язково складають залік.

7.3 Шкала відповідності оцінок:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. <i>Роль особи в історії Близького Сходу</i>				
1.	Вступ. Тема 1. Характеристика значення особистості на Сході загалом, та вплив визначних особистостей на розвиток історії в нову добу.	2	-	6
2.	Тема 2. Роль Абдульхаміда II в історії Османської імперії.	2	2	6
3.	Тема 3. Особа Мухаммада Алі і реформи в Єгипті.	2	2	6
4.	Тема 4. Мухаммад ібн Абдульваххаб та Мухаммад ібн ас-Сауд. Початок руху саляфітів на Аравійському п-ві.	2	-	6
5.	Тема 5. Надір-шах – один з визначніших завойовників Сходу.	2	1	5
	<i>Есе 1</i>	-	-	1
	<i>Контрольна робота 1</i>	-	1	-
Змістовий модуль 2. <i>Роль особи в історії Середнього й Далекого Сходу</i>				
6.	Тема 6. Шах Джахан I його роль в історії Індії.	2	-	8
7.	Тема 7. Імператриця Ціси та Юань Шикай та їх вплив на історію Китаю.	4	2	7
8.	Тема 8. Коджон – останній ван та перший імператор Кореї.	2	-	7
9.	Тема 9. Імператор Муцухіто (Мейджі) та реформи в Японії.	2	1	7
	<i>Есе 2</i>	-	-	1
	<i>Контрольна робота 2</i>	-	1	-
	ВСЬОГО	20	10	60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 20 год.

Семінари – 10 год.

Самостійна робота – 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Andrew Gordon (2002). A Modern History of Japan: From Tokugawa Times to the Present
2. Andrew J. Newman (2008). Safavid Iran: Rebirth of a Persian Empire.
3. Charles River (2016). The British Raj: The History and Legacy of Great Britain's Imperialism in India and the Indian Subcontinent.
4. Erik J. Zürcher (2010). The Young Turk Legacy and Nation Building: From the Ottoman Empire to Atatürk's Turkey.
5. Michael J. Seth (2010). A History of Korea: From Antiquity to the Present.
6. Suraiya Faruqi (2004). The Ottoman Empire and the World Around It.
7. William L. Cleveland, Martin Bunton (2016). A history of the modern Middle East.
8. Головченко В. І., Рубель В. А. Нова історія Азії та Африки: колоніальний Схід (кінець XIX – друга третина XX ст.): Навчальний посіб / В. І. Головченко. – К., 2010.

Додаткові:

1. Andrew B. Liu (2020). Tea War : A History of Capitalism in China and India.
2. David S. Sorenson (2013). An Introduction to the Modern Middle East: History, Religion, Political Economy, Politics.
3. Eugene Rogan (2015). The Fall of the Ottomans: The Great War in the Middle East
4. Eugene Rogan (2017). The Arabs: A History.
5. Hasan Kayali (1997). Arabs and Young Turks: Ottomanism, Arabism, and Islamism in the Ottoman Empire, 1908-1918.
6. Kyung Moon Hwang (2010). A History of Korea.
7. Philip Ball (2016). The Water Kingdom: A Secret History of China.
8. Stanford J. Shaw (1976). History of the Ottoman Empire and Modern Turkey: Volume 1, Empire of the Gazis: The Rise and Decline of the Ottoman Empire 1280-1808.
9. إبراهيم كالين مقدمة الى تاريخنا والآخر، وما وراء العلاقات بين الاسلام والغرب 2021
10. ستيفن هسمسلي لونكريك ، أربعة قرون من تاريخ العراق الحديث ، 1985

10. Додаткові ресурси:

1. Плани семінарських занять з навчальної дисципліни «Нова історія сходу в особах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://for.history.univ.kiev.ua>.